

Filmler Yabancı Dil Öğretiminde Nasıl Etkin Bir Şekilde Kullanılabilir?

Dilber ZEYTİNKAYA

Arş. Gör., Marmara Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Fransızca Mütercim-Tercümanlık Anabilim Dalı

ÖZET

Filmlerin ve dizilerin tüm Dünya’da ilgi ve merakla izlendiği bilinmektedir. Dil sınıflarında filmlerden ve dizilerden yardım almak, öğrencilerin bu dile yönelik dil hassasiyeti kazanmalarına ve dört dil becerisinin gelişimine önemli bir katkı sağlayacaktır. Bu çalışmada, filmlerin dil sınıflarında nasıl etkin bir şekilde kullanılabileceğine dair sorulara yanıtlar aranacaktır: Didaktik filmlerin seçiminde nelere dikkat edilmelidir ve hangi ölçütler kullanılmalıdır? Dil sınıfında kullanılacak film sekansları nasıl öğretici hale getirilebilir? Film sekanslarının dil öğretimine ne gibi somut katkıları olabilir? Altyazı yöntemlerinden ve transkripsiyon tekniklerinden nasıl yararlanılabilir? Ritim ve hız bağlamında film ve dizilerde geçen sözlü ifadelerin daha iyi anlaşılması nasıl sağlanabilir? Çalışmanın bu alanda araştırma yürütecek kişilere katkı sağlayacağı ve yabancı dil öğretiminde örnek teşkil edeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Film, altyazı, yabancı dil öğretimi.

How Can Films Be Used Effectively in Foreign Language Teaching?

ABSTRACT

It is known that films and series are watched with interest and curiosity all over the world. Films and series in language classes will help students gain language sensitivity for this language and contribute to the development of four language skills. In this study, questions will be sought on how cinema can be used effectively in language classes: What should be considered and what criteria should be used in the selection of didactic films? How can the film sequences used in the language class be instructed? What concrete contributions do film sequences have for language teaching? How to use subtitle methods and transcription

techniques? How can a better understanding of oral expressions in films and sequences be achieved in the context of rhythm and speed? It is thought that this study will contribute to the people who will conduct research in this field and will serve as an example in foreign language teaching.

Keywords: Film, subtitle, foreign language teaching.

1. GİRİŞ

Günümüz teknoloji çağında kitle iletişim araçları, yabancı dil öğretiminde yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle yabancı dil öğretiminde kitle iletişim araçlarına dair çalışmalar yürütmek oldukça elzemdir. Teknik ve tematik olarak görsel-işitsel sanatlardan ilham alan bu filmler, yabancı dil öğretiminde, ilgili dilin zenginliğini aktarmada çok önemli birer kaynaktır. Gerçek yaşamdan izler barındıran ve toplumların yaşam tarzlarını yansıtan filmlerin, dil öğretiminde önemli bir yere sahip olduğu belirtilebilir.

Bu çalışmada, yabancı dil öğretiminde filmlerin yeri ve önemine değinilmiş, filmler aracılığıyla öğrenenlerin konuşma ve dinleme becerilerini geliştirmeye yönelik bir takım önerilerde bulunulmuştur.

Gelişen dünyada teknoloji ve buna bağlı olarak internet kullanımı hızla artmıştır. Bu artış hiç kuşkusuz her alanı olduğu gibi eğitim öğretimi de çok yakından ilgilienmektedir. Bu çerçevede yabancı dil öğretiminin de teknoloji ve internet kullanımıyla doğrudan ilişkili olduğu söylenebilir. (...) Yeni teknolojinin hayatımıza bu denli hâkim oluşu, yabancı dil eğitiminde de bu araçlardan tam kapasite ile yararlanmayı gerektirecektir. Artık zaman ve teknolojinin uyumunda söz etmek mümkün zira birçok gündelik hayat sorunumuzu zamandan kazanarak teknoloji ve internet kullanımıyla çözebiliyoruz (Coşkun ve Demirkan, 2016: 36).

Öğrencilere zengin öğrenme ortamlarını hazırlayabilecek araçlardan birisi filmlerdir. Filmler, dersleri daha basit ve ilginç hale getirmenin yanında, öğrencilere geleneksel öğretim anlayışıyla kazandırılması mümkün olmayan pek çok niteliği kazandırabilecek araçlardır. Özellikle çağımız insanının ihtiyaç duyduğu ve üst düzey düşünme becerileri olan sentez, analiz ve değerlendirme becerilerinin filmler aracılığıyla öğrencilere kazandırılması mümkündür. Buna ilaveten öğrenciler, filmle toplum arasındaki çok yönlü ve karmaşık ilişkileri analiz ederek pek çok şey öğrenebilirler (Chansel 2003, akt. Demircioğlu, 2007: 78).

Yabancı dil öğretimi aynı zamanda kültür öğretimi olarak nitelendirilebilir. Nitekim ilgili dilin kültürüne ait kelime ve kavramlarla iletişim kurulur. Bu bağlamda, dil sınıflarında hangi filmlerin seçileceğinin ve öğrenenlere ne şekilde sunulacağına belirlenmesi, öğrenenlerin sözlü iletişim becerilerini geliştirmede son derece etkilidir. Bu noktadan yola çıkılarak video filmlerin dil sınıflarında nasıl etkin bir şekilde kullanılabileceğine dair şu sorulara yanıtlar aranabilir:

- Didaktik filmlerin seçiminde nelere dikkat edilmelidir ve hangi ölçütler kullanılmalıdır?
- Video film oluşturma aşamasında kullanılan teknikler nelerdir?
- Altyazı yöntemlerinden ve transkripsiyon tekniklerinden nasıl yararlanılabilir?
- Dil sınıflarında kullanılacak video filmler nasıl öğretici hale getirilebilir?
- Video filmlerin dil öğretimine ne gibi somut katkıları olabilir?

Video filmler, yabancı dil öğrenenlere yönelik kullanılan işitsel ve görsel araçlar olmanın yanı sıra öğretici öğrenme materyalleridir. Filmlerin eğitim açısından sağladığı yararları şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Ders esnasında kolaylıkla kullanılabilirler.
- Bilgilerin unutulmasını önler ve kalıcılığı sağlar.
- Ders esnasında fikir alışverişi yapılmasına imkân tanır.
- Öğrencilerin derse olan ilgilerini artırır.

Metin işleme süreci öğrenilen bütün dil yeterliliklerinin, dil becerilerinin hayata geçirildiği etkin kullanıldığı bir süreç olarak kullanılmalıdır. Bu süreçte öğrenci, kelime bilgisinden tutun dil bilgisine hâkimiyeti, telaffuz becerisi, dinleme, okuma, yazma, konuşma yetisi gibi tüm alanlarla ilgili yeteneklerini sergileyebilir. Bu çalışmalarda öğrenciler kendi eksiklerini görebilir, eksiklerini bireysel veya yardım alarak düzeltebilir. Artık “teknoloji çağı” olarak anılan günümüzde yabancı dil eğitiminde hedef kitlenin yapısı değişmiş, eskiye nazaran daha farklı hedefleri olan, farklı alışkanlıkları olan dolayısıyla farklı öğrenme biçimlerine sahip bireyler ortaya çıkmıştır. Değişen onca alışkanlık, hedef ve öğrenme biçimi, eğitimde kullanılacak araç, gereç ve yöntemleri doğrudan etkilemiştir. Tablet, akıllı telefon, video filmler vb. cihazlar günlük hayatta yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Eğitimin çeşitli alanlarında da bu cihazlar bir yardımcı eğitim araç gereci olarak kullanım alanı bulmaktadır. Dil öğrenenler, bu tür araçlarla web 2.0 ağ bağlantıları yardımıyla sosyal medya, interaktif

sözlükler, web sayfaları kullanarak bilgiye ulaşım, bilgiyi ve becerilerini bu kanallarla geliştirebiliyorlar. Gerek grup çalışmalarında gerek bireysel etkinliklerde eksikliklerini gidermek üzere öğrencileri bu tür teknolojik imkânlardan faydalanacakları ortamlar da hazırlanmalıdır (Coşkun, 2016: 677).

İnternetin ortaya çıkmasıyla görsel-işitsel öğrenme materyallerine erişim süreci hızlanmıştır. Televizyonda yayınlanan filmler, reklamlar, belgeseller, CD veya DVD'ye kaydedilerek dil sınıflarında öğrenme materyali olarak kullanılmaktadır. Çeşitli internet sitelerinin yanı sıra çeşitli arama motorları aracılığıyla da filmlere erişim sağlanabilmektedir.

Öğrenci merkezli ve aktif tarih öğretimi üzerine çalışmalar yürüten Phillips (2002: 137-138) bir eserinde, derslerde video kullanımının faydalarını açıklamıştır. Bu faydaların bir kısmı aşağıdaki gibidir:

- Kısa film pasajları öğrenciler için ilgi çekicidir. Bunlar öğrencilerin kafasında soru işaretleri oluştururlar.
- Film, öğrencilere önemli olgusal bilgi sağlar.
- Film değişim, kronoloji, sebep, sonuç, benzerlik, farklılık, motivasyon ve empatik bakış açısıyla ilgili konularda tartışma sağlar.
- Pek çok filmin kendisi kanıt olarak kullanılabilir. Buna ilaveten filmler hipotezleri test ve güvenilirliği kontrole yardım eder.
- Filmler, bilgilerin ve kanıtların diğer kaynaklarla karşılaştırılmasını sağlarlar.
- Filmler, özellikle ırkçılık ve soykırım gibi hassas konuların daha iyi anlaşılmasına yardım ederler.
- Filmler, öğrencilerin anlamakta zorlandıkları konuları basitleştirip anlamaya yardımcı olurlar.
- Filmler, geçmişin görsel olarak sunulması ve öğrencilerin hoş vakit geçirmelerine yardımcı olurlar (Demircioğlu, 2007: 82).

•

2. DİL SINIFLARINDA FİLM SEKANSLARI NİÇİN KULLANILMALIDIR?

Kültür mirasının yanı sıra tarihi ve coğrafi özellikleri tanıtmak amacıyla da filmlerden yararlanılabilir. Nitekim kültürel öğelerin aktarımı, yabancı dil öğretiminde işlenen en önemli konulardan birisidir. Filmler aracılığıyla öğrenenlerin, Türk dilinin kültürü hakkında da bilgi sahibi olmaları amaçlanmaktadır. Tüm diller sözdizimsel açıdan farklı özelliklere sahiptir. Bu

nedenle öğrencilerin ilgili dilin yapısı ve özellikleri hakkında bilgilendirilmeleri önem taşımaktadır.

2.1 Film sekanslarının seçiminde hangi ölçütler dikkate alınmaktadır?

Kullanılacak video filmin öğrenenlerin dil seviyelerine uygun olması önem arz etmektedir. Bu bağlamda, uygun sekansın seçiminde, filmin içeriği ve verdiği mesaj dikkate alınmalıdır.

Seçilen videonun toplumun gelenek ve göreneklerini yansıtacak nitelikte olması, öğrencilerin ilgili toplumun tarihi ve medeniyeti hakkında bilgilendirilmesi hususunda son derece önemlidir. Bu kapsamda toplumun tarihi ve sosyolojik yapısı hakkında bilgi sahibi olmaları sağlanabilir.

Filmler aracılığıyla dil öğretiminde göz önünde bulundurulması gereken hususlar mevcuttur. Öncelikle film sekansının hızı dikkate alınmalıdır. Başlangıç seviyesindeki öğrenciler, günlük konuşma dilini anlamada güçlük çekebilirler. Bu nedenle öğrencilerin dil düzeyleri dikkate alınarak konuşmalar hızlandırılıp yavaşlatılabilir. Filmdeki konuşmalar öğrencinin ilgisini çekecek nitelikte olmalı ve dil yeterlilik seviyelerine uygun olmalıdır. Filmlerde konuşma diline yönelik kullanımlara rastlanabilir. Öğrenciler bu kullanımlara yönelik önceden bilgilendirilmelidir. Filmlerin seçiminde özellikle dildeki telaffuza dikkat edilmelidir. Zira hatalı kullanılan dil, öğrenenlerin dil edinimine zarar verebilir.

Filmlere “*subtitle workshop*” programıyla altyazı eklenebilir. Altyazı ekleme programında hizalama, font seçimi, altyazı büyüklüğü ve senkronizasyon uyumu gibi birçok noktaya dikkat etmek gerekir.

Altyazı rengi okunabilir bir renk tercih edilmelidir. Siyah arka plan rengine beyaz altyazı tercih edilebilirken; beyaz arka plana siyah altyazı eklenebilir. Altyazı büyüklüğü ekranının tümünü kaplayacak ebatta olmamalı aksine kolay okunabilir nitelikte tercih edilmelidir. Altyazı senkronizasyonu da dikkate alınmalıdır. Altyazıların konuşmacıyla aynı zaman diliminde ekranda belirmesine özen gösterilmelidir.

Teknolojik gelişmelere paralel olarak altyazı, seslendirme ve dublaj çalışmaları da ivme kazanmıştır. Sözel ifadelerin yazılı çevirisinin yapılması bu sürecin sadece bir bölümüdür. Bu çeviriler teknik işlemler yardımıyla sesle birleştirilerek eş zamanlı ekrana yansıtılır. Bazen ekranda konuşulan sözlerin eş zamanlı olarak yansıtılması mümkün olmayabilir. Görüntü, ses ve yazının eş zamanlı ilerlemesinden dolayı çevirmenler bağlama uygun değişikliklerle kısaltma, gruplama ve değişiklik yapma durumunda kalırlar (Coşkun, 2016: 667).

Filmlerin sınırlılıklarını bilmeden onları öğretim etkinliklerinde kullanmak yarardan çok zarar verebilir. Bu bağlamda film kullanımından doğabilecek sınırlılıkların bir kısmı aşağıdaki gibidir:

- Filmler öğrencileri pasif kılabilir.
- Bazı filmler, kullanılan dil ve içerik açısından öğrencilerin seviyelerine uygun olmayabilir.
- Bazı dramatik filmler yanlış yorumlanmaya yol açabilir ve önyargı oluşturabilir.
- Filmlerin üretimi uzmanlık ister.
- Filmlerin gösterimi için özel bir araç gereklidir (Paykoç 1991; Farmer ve Knight 1995; akt. Demircioğlu, 2007:83).

Filmlerle öğretme ve öğrenme süreci, film gösteriminden önceki ders etkinlikleri, film gösterimi esnasındaki ders etkinlikleri ve film gösteriminden sonraki ders etkinlikleri olmak üzere üç evreden oluşmaktadır.

2.2 Film Gösteriminden Önceki Ders Etkinlikleri

Film gösteriminden önce film hakkında genel bilgiler verilebilir. Bu noktada öğrencilerin filmin konusuyla ilgili bilgi edinmeleri sağlanmış olur. Öğrencilerin ilgileri ve dil yeterlilik düzeyleri göz önünde bulundurularak etkinlikler hazırlanabilir. Öğrencilerin dil seviyeleri göz önünde bulundurulduğunda anlaşılması güç görülen kısımlar önceden belirlenmeli ve açıklayıcı bilgi sunulabilir. Bu durumda filmde geçen her sözcüğün anlamı kavranamasa da konu bütünlüğü anlaşılabilir olacaktır. Film gösterimi sırasında öğrencinin dikkatini çekebilmek için bazı düzenlemeler yapılabilir. Filme efekt eklenebilir, öğretimi amaçlanan sözcükler renklendirilebilir.

2.3 Film Gösterimi Sırasındaki Ders Etkinlikleri

Öğretmen, önemli gördüğü yerde filmi durdurabilir ve öğrencilere birtakım sorular yöneltebilir. Daha iyi anlaşılması için film tekrar izlettirebilir. Gerekli görülen durumlarda sözcük analizi yapılabilir. Bu etkinlikler, öğrenci merkezli yaklaşım dikkate alınarak hazırlanmalıdır.

2.4 Film Gösteriminden Sonraki Ders Etkinlikleri

Gösterimden sonra öğrencilerin derse aktif katılımını sağlamak adına çeşitli etkinlikler yaptırılır. Çeşitli sorular yöneltilebilir. Soruların yanıtlanamaması durumunda film tekrar izlettirebilir. Öğrencilerden izledikleri sahneyi canlandırmaları istenebilir. Bu etkinlik öğrencilerin motivasyonunu arttıracak ve iletişim becerilerini geliştirecektir. Sözlü dil

becerisini geliştiren “Yeniden anlatma” etkinliğinin yanı sıra “ana fikrin ve temanın özetlenmesi” öğrencilerin dil becerilerini geliştirmede son derece etkilidir. Öğrenenlerin iletişim becerileri bu noktada devreye girer. Videonun önemli noktaları hatırlatılır, ne anlaşıldığını tespit edebilmek amacıyla öğrencilerden sözlü olarak olayı anlatmalarını istenebilir.

3. SONUÇ

Yabancı dil öğretiminde başarı, görsel ve işitsel materyallerin yeterince kullanılıyor olmasıyla ilintilidir. Bu bağlamda video destekli öğretim uygulamalarının alan yazına ve eğitimcilere katkı sağlaması beklenmektedir.

Gelişen teknolojiyle dil sınıflarında görsel-işitsel araçların kullanımı yaygınlaşmıştır. Yabancı dil öğretiminin en önemli amaçlarından biri, öğrencilerin ilgili toplumunun kültürü hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamaktır. Nitekim ilgili dilin kültürünü ve toplumunu yansıtan filmlerin, dil öğretimine de katkıda bulunduğu belirtilebilir. Öğrenciler filmler sayesinde tarihi kimi bilgileri öğrenmenin yanı sıra toplumsal sorunlar hakkında da fikir sahibi olurlar.

Yabancı dil öğretiminde istenilen başarıyı elde etmek için öğrencilerin motivasyonları yüksek tutulmalı, duyarları harekete geçirecek görsel-işitsel araçların kullanımına yer verilmelidir.

Filmlerin, öğrencilerin kelime dağarcığını geliştirmede etkin bir rol oynadığı belirtilebilir. Öğrencinin öğrendiklerini unutma olasılığını azaltır, çağdaş öğretim ortamı koşulları hazırlayarak öğrenciyi güdüler ve öğrenciye farklı bakış açıları kazandırarak öğretim etkinliğine katılmaya teşvik eder.

Bu çalışmanın yabancı dil öğretimine yeni bir boyut kazandırması, ilerleyen yıllarda Türk Eğitim Sisteminde yer alabilmesi araştırma açısından büyük önem taşımaktadır. Yabancı dil öğreten kurumlar, materyal hazırlamak üzere bir merkez oluşturabilirler.

Filmler aracılığıyla öğrenenlerin bakış açıları genişler. Pasiflikten sıyrılarak bağımsız düşünebilen ve çözüm üreten bireyler haline gelirler. Ezbere değil, düşünmeye yönlendirilirler, bilişsel yönleri gelişir. Ayrıca filmler, öğrencilerin dil hassasiyeti kazanmalarını amaçlar, dinleme ve konuşma becerilerinin gelişmesine katkıda bulunarak kültürel birikimlerinin artmasına vesile olur.

KAYNAKÇA

- Bellanger, G. (1977). *Le cinéma dans la classe*. Bruxelles: Casterman.
- Chauvin, S. (2010). *Les trois vies des tueurs, Siodmak, Siegel et la fiction*. Paris: Rouge Profond.
- Compte, C. (1993). *La vidéo en classe de langue*. Paris: Hachette.
- Coşkun, O. (2016). “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Görsel-İşitsel Kayıtlarla Çevriyazı Uygulamaları / Interpretation Applications with Audiovisual Records in Turkish Teaching to Foreigners: Transcription Process”, *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Hayati Akyol Armağanı), Volume 11/3 Winter 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9418>, p. 661-678.
- Coşkun, O; Demirkan, M. (2016). Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dinleme Becerisini Geliştirmede Web Radyo Ve Podcast Uygulamaları, *Turkophone*.
- Demircioğlu, İ. (2007). “Tarih Öğretiminde Filmlerin Yeri ve Önemi”, *Bilig*, (42): 77-93.
- Dick, B. (1990). *Anatomy of film*. New York: St. Martins Press.
- Fuzellier, E. (1957). « Possibilité d'un enseignement du cinéma ». *Enfance 10 n° 3: 377-382*. DOI : [10.3406/enfan.1957.1365](https://doi.org/10.3406/enfan.1957.1365) adresinden erişildi.
- Gaudreault, A. & F. Jost. (1990). *Le récit cinématographique*. Paris: Nathan.
- Lancien, T. (1986). *Le document vidéo*. Paris: CLE International.
- Letort, D. (2010). *Du film noir au néo-noir (1941-2008) : mythes et stéréotypes de l'Amérique*. Paris: L'Harmattan.
- Metz, C. (1977). *Langage et cinéma* Paris: Albatros.
- Muraire, A. (1985). *Les utilisations du cinéma dans l'enseignement des langues (anglais notamment) au niveau avancé de l'enseignement secondaire*. Rapport de l'atelier 11 ayant eu lieu au Centre international d'études pédagogiques, Sèvres « Apprentissage et enseignement des langues vivantes aux fins de communication: ateliers internationaux pour les formateurs d'enseignants de langues vivantes ». Édité par le Conseil de l'Europe.